

रबर तुटे पर्यंत ताणू नका

अॅडवोकेट किशोर लुल्ला

वस्तू आणि सेवा कायद्यांतर्गत कायदा, नियम, अध्यादेश, परिपत्रके इत्यादीमध्ये सारखे बदल करण्याचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत आहे. व्यापारी आणि कर संघटनानी गेल्या अनेक वर्षांत कित्येक वेळा विनंती केलेली आहे की सारखे बदल केल्यामुळे व्यवसाय आणि व्यापार तसेच उद्योग करण्यास प्रचंड त्रास होतो. अलीकडे नोंदीत व्यापाऱ्यांचा धंद्यापेक्षा जास्त वेळ जीएसटी कायद्याच्या पूर्तता करण्यात जात आहे. विहित मुदतीत सेटऑफसाठीच्या सर्व पूर्तता करून एका महिन्यात किमान दोन वेळा विवरण पत्रक भरण्याचा एक मोठा भार व्यापाऱ्यांच्या डोक्यावर ठेवला गेला आहे. व्यापारी दोनवेळा विवरणपत्रक देखील भरण्यास तयार आहे परंतु पुरवठादाराकडूनचा सेट ऑफ मिळण्यासाठी किती वेळा आणि किती बाबी बघायच्या याला काही मर्यादा आहेत का नाही? आणि हे सर्व जर व्यापाऱ्यांनीच करायचे असेल तर शासन यंत्रणेचे काम काय आहे? बोगस पुरवठादारावर वचक ठेवण्यासाठी प्रमाणिक खरेदी दारालाच वेढीस पकडले पाहिजे हा एकच मार्ग उपलब्ध आहे का? जुलै २०१७ मध्ये ज्यावेळी कायदा आला त्यावेळी कोणत्याही त्रासाव्यतीरिक्त इनपुट टॅक्स क्रेडिट मिळेल असे सांगितले होते. त्याला असे वेगळे वळण का लागले?

त्यामुळे व्यापार धंद्याकडे कमी लक्ष पोहचत असल्याने त्यांचे खूप नुकसान होत आहे. तसेच विवरण पत्रके भरताना देखील विनाकारण फार वेळ जात आहे. विवरणपत्रक भरणे आणि त्यानुसार कर भरणे यामध्ये देखील गेल्या चार-पाच महिन्यात प्रचंड प्रमाणात बदल केले गेलेले आहेत. जर जीएसटी परिषद एवढी ताकदवान आहे आणि अनेक तज्ञ मंडळी तेथे आहेत तर एकदाच विचार करून जीएसटीआर १, जीएसटीआर ३बी, जीएसटीआर २ए, जीएसटी आर २बी वगैरे कसे असावेत याचा विचार करता येत नाही का? जर पुरवठादाराने खरेदीदारास जादा पैशाची क्रेडिट नोट दिली, तर त्यासाठीच्या वेगळ्या पुराव्याची आवश्यकता का लागली?

वास्तविक जीएसटी परिषदेने बोगस बिले करून व्यवहार करणारे, योजनापूर्वक सरकारला फसवणारे यांची संख्या किती आहे आणि एकूण कर संकलनामध्ये गेल्या वर्षभरात जे कायदे नियम बनवले गेले त्यामुळे त्यांच्या करदेयतेमध्ये किती वाढ झाली याचे आकडे जाहीर करावेत. जर एकूण कर संकलनापैकी ९५% संकलन हे जवळजवळ ९५% व्यापारी प्रामाणिकपणे जीएसटी आर १ आणि जीएसटीआर ३बी च्या माध्यमातून भरत असतील तर त्यांच्यावर हे सगळे कायदे नियम वारंवार लादण्याची गरजच काय? माझ्या मते असे नियम केल्यामुळे या ९५% व्यापाऱ्यांना नुसता त्रासच होत नाही तर सरकारच्या कर संकलनामध्ये देखील फारशी वाढ झालेली नसावी. शिवाय सरकारविषयी चांगली असलेली प्रतिमा कमी होण्यास कारणीभूत ठरते. कारण हे सगळे उद्योजक, व्यापारी मुळातच प्रामाणिकपणे धंदा करत असून वेळच्यावेळी ते कर भरणे करत असतात. त्यामुळे अशा नियमांमुळे यांच्या करदेयतेमध्ये किती टक्के वाढ झाली याची देखील आकडेवारी जाहीर करणे आवश्यक आहे.

वास्तविक नोंदीत व्यापाऱ्यांच्या मागे न लागता जे मोठ्या प्रमाणावर कर चुकवत आहेत उदाहरणार्थ मागच्या महिन्यात पकडलेले गॅम्बलिंगचा व्यवसाय करणारे, इन्शुरन्स कंपन्या अशा सारख्यांच्या मागे हात धुऊन लागले पाहिजे. अजूनही बाजारामध्ये लाखो अनोंदित व्यापारी आहेत की जे नंबर घेण्यास पात्र आहेत आणि जे प्रचंड प्रमाणात दोन नंबरचा व्यवहार करतात. त्यामुळे यांच्याशी नोंदीत व्यापाऱ्यांना विनाकारण स्पर्धा करावी लागत आहे. अशांच्या मागे लागण्याचे सोडून या सर्व नोंदीत प्रामाणिक व्यापाऱ्यांच्या मागे लागणे कितपत बरोबर आहे याचा विचार व्हावा

नोंदीत व्यापाऱ्यांवर खूप मोठ्या प्रमाणात नोटीसा न काढता अनोंदीत व्यापाऱ्यांना नोटीसा काढल्या पाहिजेत. कर संकलन हे फक्त नोंदीत व्यापाऱ्याकडूनच वाढले गेले पाहिजे असे नाही तर अनोंदीत व्यापाऱ्यांना नोंदीत करून त्यांच्याकडून कर संकलन वाढवण्याचा विचार केला पाहिजे. सुदैवाने भारतातील व्यापारी उद्योजक हा अतिशय नम्र शांत आणि सोशिक आहे. त्याला तसाच राहू दे. झोपलेल्या वाघाला डिवचू नये असे म्हणतात त्यामुळे या लेखाद्वारे जीएसटी परिषदेला अशी जाहीर विनंती कराविशि वाटते की कृपया रबर तुटे तोपर्यंत ताणू नका.

